

- 2 Гальчинський А. Складним шляхом реформ: деякі підсумки і перспективи.//Економіка України. – 1999. - № 6. - с.5-9.
- 3 Данилишин Б.М., Чернюк Л.Г., Фащевський М.І. Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: методологія і практика. – Черкаси: ЧДТУ, 2006.-315 с.
- 4 Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ – ХХІ століть: нові пріоритети.- К.: Наукова думка, 2006.- 512 с.
- 5 Пасхавер О. Перспективи приватного підприємництва в Україні: приватизація і зростання нового капіталу.//Економіка України. – 2000. - №4. – С.31-39.
- 6 Статичний щорічник України за 2005 рік. Київ. 2006р. Консультант 576 с.
- 7 Статистичний збірник „Регіони України 2005”, частина І. Київ, 2005. 511 с.
- 8 Статистичний збірник „Регіони України 2005”, частина ІІ. Київ, 2005. 811 с.

Статья посвящена исследованию влияния приватизации на региональную экономику, разработке методических основ корректировке экономической политики государства в сфере приватизации на уровне регионов.

The article is devoted research of influence of privatization on a regional economy, to development of methodical principles of корегування of public economic policy in the field of privatization at the level of regions.

УДК 657

Т.В. Дапринда, магістр, І.П. Олійник, магістр, С.А. Жанталай, магістр
Кіровоградський національний технічний університет

Інформаційне забезпечення фінансового оздоровлення сільськогосподарського підприємства в системі бухгалтерського обліку

В статті розглядаються проблеми обліку формування та розподілу фінансових результатів сільськогосподарських підприємств вирішення яких спрямовано на фінансове оздоровлення. Питання розкриті на прикладі типового для Кіровоградської області сільськогосподарського підприємства.
сільськогосподарські підприємства, фінансове оздоровлення, фінансовий результат, організація обліку формування та розподілу фінансових результатів

В сільськогосподарських підприємствах спостерігаються кризові явища, що в першу чергу стосується кризи прибутковості. Серед заходів фінансового оздоровлення основним є спрямування менеджменту підприємств на підвищення фінансових результатів та формування стабільної мотивації інвесторів до розвитку бізнесу. Проблема якості і достовірності облікової інформації, як на рівні внутрішнього менеджменту, так і на рівні зовнішніх користувачів постає з особливою гостротою за сучасних умов ведення бухгалтерського обліку. В процесі реформування облікової системи крім реалізації загальних принципів організації бухгалтерського обліку регламентованих П(С)БО не менш важливим є урахування галузевих особливостей підприємств, що зокрема стосується сільськогосподарського виробництва. Певною мірою ця проблема вирішується запровадженням П(С)БО 30 «Біологічні активи», проте цей стандарт регламентує лише підходи до оцінки біологічних активів за справедливою вартістю.

Високі фінансові результати є основною метою діяльності кожного господарюючого суб'єкта. У фінансових результатах знаходять пряме відображення всі сторони діяльності підприємства: рівень його технології та організації виробництва, ефективність системи управління, контролю за рівнем витрат та рівнем реалізаційних цін, особливості господарського механізму та державне регулювання розвитку певної галузі. Фінансовий результат, за умови його позитивного значення, є джерелом платежів до бюджету, а також розширеного відтворення виробництва. З його допомогою створюється стимул для підвищення ефективності діяльності підприємства.

За ринкових умов суттєво зростає роль і значення фінансових результатів в розвитку підприємства, докорінно змінюється як порядок, так і обґрунтованість їх визначення як в системі фінансового, так і в системі внутрішньогосподарського обліку. Для власників формування і розподіл фінансових результатів мають першочергове значення, тому що безпосередньо пов'язані з реалізацією економічних інтересів інвесторів-власників.

Дослідженню проблем організації та методології обліку фінансових результатів приділили увагу у своїх працях провідні вітчизняні вчені-економісти: Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Герасимович А.М., Гуцайлюк З.В., Кірейцев Г.Г., Кужельний М.В., Рудницький В.С., Сопко В.В., Чумаченко М.П. та інші.

Значний внесок у вирішення зазначених проблем внесли зарубіжні вчені: Бабо А., Бансал В.К., Безруких П.С., Брейлі Р., Друрі К., Палій В.Ф., Шеремет А.Д. та інші.

За цих умов особливої актуальності набуває дослідження закономірностей формування та обліку фінансових результатів за принципами, які не суперечать міжнародним і базуються на національних.

Дем'яненко М.Я., Коцупатрий М.М., Лінник В.Г., Моссаковський В.Б., Саблук П.Т., Сук Л.К., Жук В.М. досліджують галузевий аспект формування фінансових результатів в сільському господарстві. Однак, проведені дослідження вітчизняних та зарубіжних економістів не досить повно враховують особливості сучасного стану реформування бухгалтерського обліку та потреби інформаційного забезпечення агробізнесу, що пов'язано з відсутністю адресних розробок для конкретних типів підприємств відповідно до сучасних вимог фінансового менеджменту.

На формування фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств суттєво впливають організаційно-технологічні особливості виробництва: спеціалізація виробництва, залежність від природно-кліматичних факторів, сезонний характер виробництва, великий обсяг робіт допоміжного виробництва, наявність побічної продукції, значний обсяг умовно-змінних витрат, залежність від таких основних факторів виробництва як земельні ресурси, використання в якості ресурсів виробництва біологічних істот.

Впровадження національних П(С)БО має такі загальні особливості: доходи і витрати групуються за видами діяльності, суттєво розширюється самостійність підприємства у виборі варіантів ведення обліку окремих об'єктів (методів нарахування амортизації основних засобів і оцінки виробничих запасів при їх списанні, тощо), роздільне формування короткострокових (поточних) і довгострокових показників, формування собівартості продукції за неповними витратами.

В прибутку зосереджуються інтереси власників, тому дуже важливим є забезпечення формування і розподілу прибутку згідно чинного законодавства та адекватне відображення в бухгалтерському обліку цих процесів. Є певна невідповідність трактування прибутку викладеному в чинних законодавчих актах, на що звертають увагу сучасні науковці.

Так, напрями використання економічного прибутку зазначені Господарським кодексом є витратами періоду і враховуються в складі витрат при обчисленні прибутку. Термінологія згідно Господарського кодексу, обрахування прибутку має суто фіскальні (податкові) цілі.

Ми вважаємо, що певна невідповідність трактування прибутку як в законодавчих документах, так і в працях науковців безпосередньо зумовлена неоднозначністю визначення доходів і витрат.

На досліджуваному підприємстві в наслідок вад чинного законодавства і відсутності контролю щодо його дотримання необґрунтовано і не закріплено внутрішніми регламентами дивіденду політику.

На формування і розподіл фінансових результатів впливає дивідендна політика підприємства, яка повинна бути зафіксована в Статуті або в додатковій угоді, де детально має бути зазначено строки та порядок нарахування і виплати дивідендів, форму в якій дивіденди сплачується (грошовій чи натуральній), а також можливість використання інших джерел для нарахування дивідендів (нерозподілений прибуток минулих років або резервний фонд), порядок реінвестиції дивідендів і таке інше. Рішення про виплату дивідендів приймає вищий орган управління підприємством. В господарському товаристві – це протокольно оформлені рішення загальних зборів.

Цими документами визначається сума прибутку та його частина, що повинна бути виплачена учасникам товариства у вигляді дивідендів, порядок виплат дивідендів (з каси підприємства готівкою, перерахуванням на поточний рахунок або інше) та строк їх виплати. Згідно ст. 11 Закону України «Про господарські товариства» учасники товариства зобов'язані «дотримуватися установчих документів і виконувати рішення загальних зборів і інших органів управління товариством». Той факт, що член товариства не використав свої права на отримання дивідендів (ст. 10 Закону), на участь в зборах (ст. 10 Закону), на отримання інформації (ст. 10 Закону), не зупиняє початок відліку строку позовної давності. Тому, якщо учасник товариства звернувся за отриманням дивідендів пізніше, ніж через три роки після закінчення встановленого строку їх виплати, товариство цілком може відмовити йому в задоволенні цієї вимоги. Але, згідно ст. 267 Цивільного Кодексу заяву про захист цивільного права суд має прийняти позов незалежно від спливу позовної давності.

Існує дві основні вимоги щодо виплати дивідендів грошовими коштами:

- достатній нерозподілений прибуток – товариство має накопичити достатню суму нерозподіленого прибутку (а також, за потреби, резервного капіталу) для нарахування дивідендів;
- наявність достатньої кількості грошових коштів – велике кредитове сальдо рахунка 44 “Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)” не гарантує можливості оголосити і виплатити дивіденди готівкою. Взаємозв'язку між залишками нерозподіленого прибутку і залишком готівки на будь-яку дату не існує.

Ми приєднуємося до думки тих науковців, що стверджують про необхідність так організувати бухгалтерський облік, що б сума реінвестованих дивідендів була легко доступна для бухгалтера. В аналітичному обліку до субрахунку 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами» слід виділити два субрахунки другого порядку, зокрема:

671.1 - Дивіденди, виплачені в грошовій формі;

671.2 - Реінвестовані дивіденди.

Цей рівень аналітики дозволить оперативно скласти інформацію для оподаткування.

Статутом досліджуваного господарства декларовано створення резервного фонду у розмірі 25% статутного фонду за рахунок щорічних відрахувань 5% від чистого прибутку. Проте це не реалізовано.

На підставі даних фінансової звітності проведено аналіз ймовірності банкрутства та зроблено висновок про задовільний фінансовий стан, але є необхідним розробити заходи щодо підвищення ефективності використання капіталу. Одним з напрямків розвитку підприємства в напрямку фінансового оздоровлення є вирощування овочів в закритому ґрунті.

Формування облікової політики досліджуваного підприємства здійснюється головним бухгалтером і затверджено наказом керівника.

Основною метою облікової політики є забезпечення одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результат його діяльності, необхідно для користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень. ТОВ АФ «Промінь» самостійно визначив свою облікову політику і обрав форму ведення бухгалтерського обліку з дотриманням принципів встановлених законодавством.

В цілому побудова і організація обліку на підприємстві відповідають вимогам чинного законодавства. Проте є необхідним посилити управлінські акценти в обліку, внести зміни в облікову політику у відповідності з вимогами П(С)БО 30 «Біологічні активи».

Досвід свідчить, що крім власних досягнень в сфері організації внутрішнього контролю в Україні варто використовувати позитивні результати роботи закордонних підприємств, а саме:

- система внутрішнього контролю повинна бути присутньою на будь-якому підприємстві й стати однією із складових діяльності управління;
- основою організації системи внутрішнього контролю є бухгалтерський облік;
- підприємствам з різними масштабами діяльності повинні бути властиві однакові елементи системи внутрішнього контролю;
- для досягнення більшої ефективності варто передбачити законодавчу основу функціонування внутрішнього контролю.

Аналіз організації обліково-аналітичної служби в базовому підприємстві та вивчення навчально-методичної літератури, виявив, що стан управлінського обліку в галузі овочівництва захищеного ґрунту не можна вважати задовільним. Наявні окремі елементи управлінського обліку в підприємстві не можуть забезпечувати основне призначення даної облікової системи - своєчасне подання управлінському персоналу інформації про економічні показники виробничого процесу підприємства, що необхідно для аналізу обстановки й прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Аналіз стану обліково-аналітичної служби господарства і проведений огляд літературних джерел за даною проблемою дають підставу запропонувати ряд заходів щодо вдосконалення управлінського обліку в галузі. На їхній основі нами була складена відповідна документація, що регламентує організацію системи управлінського обліку в овочівництві. До основних документів, що встановлюють порядок організації управлінського обліку в цій сфері, варто віднести: Положення з бухгалтерського управлінського обліку в овочівництві захищеного ґрунту, що пропонується в якості основного внутрішньогосподарського нормативного документа, що регулює організацію управлінського обліку.

Відповідно до Положення, основною метою бухгалтерського управлінського обліку є формування й надання інформації про витрати на виробництво, виходу продукції й обчислення собівартості продукції овочівництва захищеного ґрунту за видами (групами) продукції для виявлення резервів зниження витрат і збільшення рентабельності кожного виду виробництва.

Важливим питанням впровадження управлінського обліку в підприємстві є співвідношення функцій податкового, фінансового й управлінського обліку. У галузі овочівництва захищеного ґрунту може застосовуватися інтегрована автономна система обліку, організована на основі рахунків фінансового і управлінського обліку, зв'язок між якими здійснюється за допомогою рахунків-екранів. При інтегрованій системі облік ведеться в єдиній системі рахунків бухгалтерського обліку.

Таким чином, фінансовому оздоровленню підприємства буде сприяти розвиток виробництва овочевої продукції в закритому ґрунті. Для ТОВ АФ «Промінь» є необхідним розробити і реалізувати заходи спрямовані на забезпечення стабільного економічного росту. На підприємстві розроблено стратегію пов'язану із новою галуззю діяльності, а саме із вирощуванням овочів в закритому ґрунті.

Фінансові джерела капітальних інвестицій пов'язаних з цим напрямом це реінвестування дивідендів, а також довготерміновий кредит. Розвиток цієї галузі в господарстві дасть можливість забезпечити рівномірне надходження доходів, а також суттєво пом'якшити негативні наслідки сезонності і призупинити відтік кадрів. Перший досвід роботи галузі (використовувались парники, що не потребували великих капітальних інвестицій) дає можливість зробити висновки, що:

- Цей напрям розвитку господарства є перспективним;
- Ефективність господарської діяльності в цій сфері безпосередньо зумовлено ефективністю використання ресурсів і в цьому зв'язку якістю системи інформаційного забезпечення контролю витрат.

Список літератури:

- 1 Дерій В.А. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. – Тернопіль: 2003 р. – 218 с.
- 2 Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 696 с.
- 3 Примак Т.О. Економіка підприємств: Навч. посібник, – К.: МАУП, 1999. – 108 с.
- 4 Шеремет А.Д., Негашев Е.В. Методика фінансового аналізу: Учеб. пособие – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 208 с.

В статье рассматриваются проблемы учета формирования и распределения финансовых результатов сельскохозяйственных предприятия, решение которых направлено на финансовое оздоровление. Вопросы раскрыты на примере типичного для Кировоградской области сельскохозяйственного предприятия.

In the article the problems of account of forming and distributing of financial results of agricultural are examined enterprise, the decision of which is directed on the financial making healthy. Questions are exposed on the example of typical for the Kirovograd area agricultural enterprise.